

30. april 2024

Pressemateriale

Domstolens fejring af 20-året for ti staters tiltrædelse af Den Europæiske Union: et nyt konstitutionelt øjeblik for Europa

Indhold

Generel betydning	2
Indledning.....	2
Organisation og funktionsmåde	2
Historisk retspraksis	3
Retssager og arbejdsbyrde	3
Generel udvikling i den judicielle aktivitet (præjudicielle forelæggelser) (2004-2024)	5
Bygningerne	9

Generel betydning

Indledning

Nye tiltrædelser, en institution i vækst. Opbygningen af en fælles fremtid for alle europæiske lande har fundet sted i flere etaper i perioden umiddelbart efter Anden Verdenskrig og frem til i dag. Fra seks stiftende lande i 1957 er Det Europæiske Fællesskab, senere Den Europæiske Union (EU), gradvist vokset til en Union, der nu har 27 medlemsstater.

Blandt samtlige de udvidelser, der har fundet sted, var udvidelsen i 2004 den mest omfattende. Unionen fik nemlig pr. 1. maj 2004 på én gang 10 nye medlemsstater: Den Tjekkiske Republik, Estland, Cypern, Letland, Litauen, Ungarn, Malta, Polen, Slovakiet og Slovenien. Antallet af medlemsstater steg således fra 15 til 25.

Hvilken betydning har denne store begivenhed haft for Den Europæiske Unions retslige institution, navnlig med hensyn til denne institutions organisation, funktionsmåde og arbejdsbyrde?

Organisation og funktionsmåde

- Der blev udnævnt 10 dommere til Domstolen og 10 til Retten ([akt vedrørende vilkårene for de nye medlemsstaters tiltrædelse af Den Europæiske Union](#)).
- Antallet af generaladvokater ved Domstolen forblev efter 2004 uændret, idet der fortsat var 8 generaladvokater. Først i 2013 blev antallet af generaladvokater forøget til 11 (det fremgår af traktaten, at Domstolen kan henvende sig til Rådet, der træffer afgørelse med enstemmighed, med henblik på at forøge antallet af generaladvokater – i overensstemmelse med [erklæring nr. 38 knyttet som bilag til Lissabontraktaten](#)).
- Med henblik på at gøre det muligt for Domstolen og Retten at imødegå de udfordringer, der var forbundet med udvidelsen, blev der ved Nicetraktaten foretaget visse ændringer for at opnå en vellykket integration af de nye dommere og for at sikre håndteringen af den øgede arbejdsbyrde:
 - Generaladvokaterne skulle ikke nødvendigvis fremsætte forslag til afgørelse i alle sager. Når Domstolen således var af den opfattelse, at en ny sag ikke rejste nye retlige spørgsmål, kunne den efter at have hørt generaladvokaten beslutte, at en sag skulle pådømmes uden forslag til afgørelse.
 - **Antallet af dommere** blev fastsat i forhold til **antallet af medlemsstater**. Hvad angår Domstolen skulle antallet af dommere svare til antallet af medlemsstater. Hvad angår Retten skulle antallet af dommere svare til *mindst* antallet af medlemsstater, idet dette således gav mulighed for eventuelt at forhøje antallet af dommere ved Retten.
 - Der blev oprettet en afdeling benævnt **Store Afdeling**, som ifølge statuten skulle bestå af 13 (nu 15) dommere. Denne sammensætning, som behandler de mest betydelige sager, ledes af Domstolens præsident med deltagelse af vicepræsidenten.

- **Fordelingen af kompetencer mellem Domstolen og Retten** blev ændret:
Retten fik fremover kompetence til at træffe afgørelse i første instans i alle direkte søgsmål med undtagelse af visse særlige søgsmål.
- Retten fik kompetence til at træffe afgørelse om **præjudicielle spørgsmål** inden for særlige områder fastlagt i statuten. Denne kompetence er endnu ikke taget i brug. Domstolen fremsatte imidlertid i november 2022 en lovgivningsmæssig anmodning til Europa-Parlamentet og Rådet med henblik på dels at overføre kompetencen til at træffe afgørelse i præjudicielle sager til Retten inden for seks særlige områder (moms, punktafgift, toldkodeksen, tarifiering af varer i den kombinerede nomenklatur, kompensation og assistance til flypassagerer og ordningen for handel med kvoter for drivhusgasemissioner), dels at udvide anvendelsesområdet for ordningen med forudgående bevilling af appel af Rettens afgørelser (som oprindeligt trådte i kraft i maj 2019).

• Antallet af **ansatte ved institutionen steg** fra 1 010 (i 2000) til 1 140 (i 2003) og til 1 641 (i 2004).

År	2000	2003	2004	2005	2007	2010	2015	2020	2022	2023
Budgetstillinger	1 010	1 140	1 641	1 743	1 882	1 927	1 998	2 073	2 110	2 302

• Der skete desuden en stigning i institutionens budget.

År	2000	2003	2004	2005	2007	2010	2015	2020	2022	2023
Budget mio. EUR	131,3	150,6	235	229	272,2	329,3	357,1	436,6	464,8	486

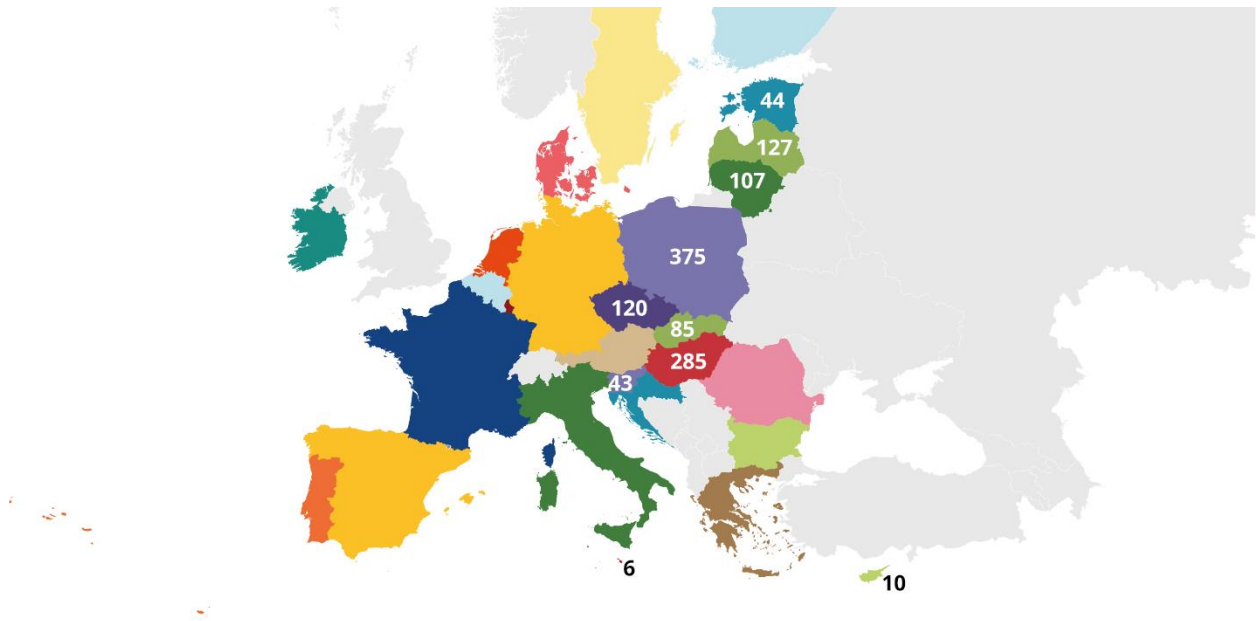
Historisk retspraksis

I forbindelse med udvidelsen i 2004 opstillede institutionen en første liste, som indeholdt 57 domme fra perioden fra 1954 til 2000, som oprindeligt blev oversat og revideret af nationale oversættelsescentre og færdiggjort af Domstolens sprogkontorer
https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_14955/da/.

Retssager og arbejdsbyrde

- De medlemsstater, der tiltrådte i 2004, har bidraget væsentligt til EU's juridiske konstruktion: fra den 1. maj 2004 til den 31. marts 2024 indgav retsinstanser i de ti tiltrædende medlemsstater i alt **1 202** anmodninger om præjudiciel afgørelse.
- De første præjudicielle spørgsmål blev allerede forelagt i 2004 (to sager fra Ungarn).

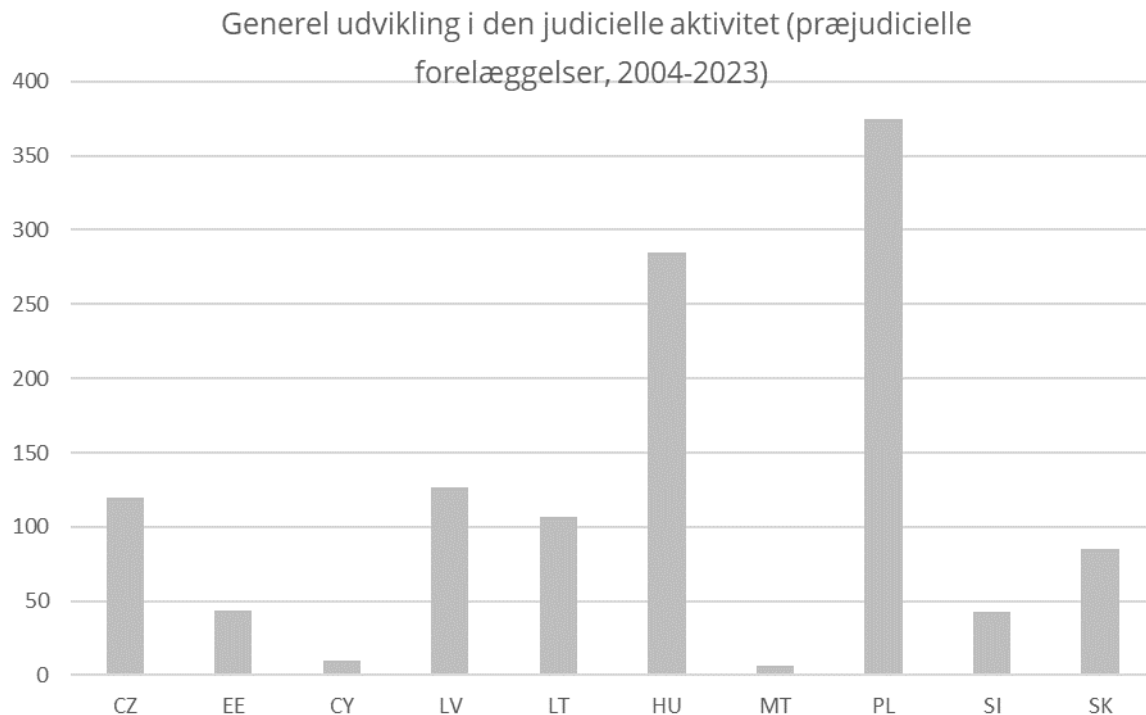
- Antallet af præjudicielle forelæggelser var forholdsvis lavt i de første år (i 2006 mindre end 10). Derefter fulgte en væsentlig stigning (20 i 2008, 45 i 2011, 65 i 2014 og 103 i 2020), og antallet har nu fundet et stabilt niveau (120 i 2023).

Generel udvikling i den judicielle aktivitet (præjudicielle forelæggelser) (2004-2024 ¹)

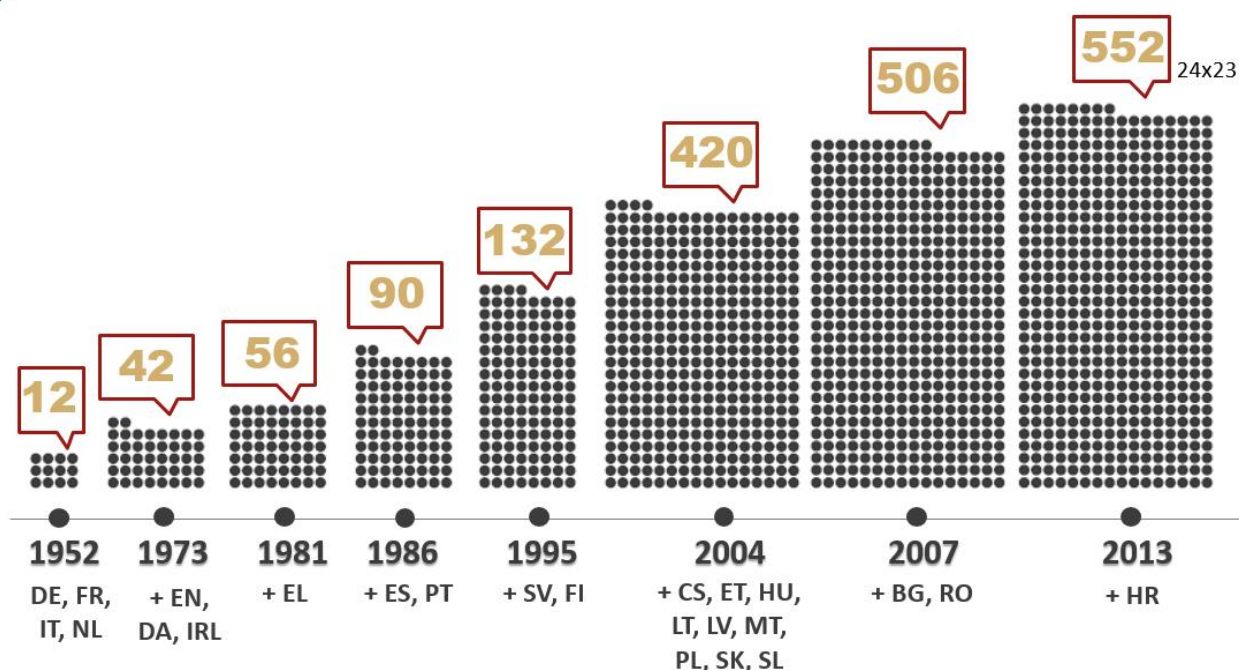
År	Den Tjekkiske Republik	Estland	Cypern	Letland	Litauen	Ungarn	Malta	Polen	Slovenien	Slovakiet
2004	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0
2005	1	0	0	0	0	3	0	1	0	0
2006	3	0	0	0	1	4	0	2	0	1
2007	2	2	0	0	1	2	0	7	0	1
2008	1	2	1	3	3	6	0	4	0	0
2009	5	2	1	4	3	10	1	10	2	1
2010	3	0	0	3	2	6	0	8	1	5
2011	5	1	0	10	1	13	0	11	1	3
2012	7	5	0	5	2	18	1	6	0	9
2013	7	3	3	5	10	20	0	11	1	4
2014	6	0	2	7	6	23	0	14	4	3
2015	8	2	0	9	8	14	0	15	5	5
2016	5	1	0	9	8	15	1	19	3	6
2017	4	7	0	5	10	22	0	19	3	6
2018	12	2	1	5	6	29	0	31	2	6
2019	5	3	1	12	7	20	1	39	5	10
2020	9	3	0	17	7	18	0	41	2	6
2021	8	2	0	12	15	17	0	34	7	2
2022	13	4	0	4	6	20	0	39	0	7
2023	12	4	1	15	6	18	2	48	6	8
2024	4	1	0	2	5	5	0	16	1	2
Total	120	44	10	127	107	285	6	375	43	85

¹ 31.3.2024.

- Udvidelsen i 2004 havde desuden en væsentlig indvirkning på **sprogordningen** ved Den Europæiske Unions Domstol.
- Ved oprettelsen i 1952 havde Det Europæiske Kul- og Stålfællesskab (EKSF) 4 officielle sprog, og med de flere på hinanden følgende udvidelser steg dette antal: 7 officielle sprog i 1974, 8 i 1981, 10 i 1986, 12 i 1995 og **i alt 21 officielle sprog i 2004**. Dette antal er i forbindelse med de senere udvidelser steget til nu 24 officielle sprog.
- Sager kan anlægges og føres ved Domstolen og Retten på de 24 officielle sprog, og de afgørelser, som de to instanser træffer, er tilgængelige på disse 24 sprog, medmindre der træffes anden bestemmelse. Dette er princippet om fuldstændig flersprogethed.
- *»Domstolen opretter en sprotjeneste bestående af særligt kvalificerede medarbejdere, som godtgør at have en fyldestgørende juridisk uddannelse og et grundigt kendskab til flere af Unionens officielle sprog« (procesreglementets artikel 42).*
- Denne stigning i antallet af officielle sprog har medført en betydelig stigning i antallet af sprogkombinationer: fra 12 i 1952 til 420 i 2004 (nu 552).

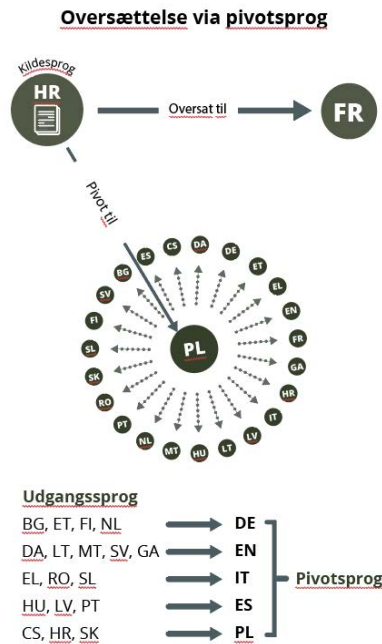
Sprogkombinationer

- Navnlig efter udvidelsen i 2004 har Domstolen og Retten gradvist gennemført en række foranstaltninger med henblik på at øge effektiviteten og begrænse arbejdsbyrden med hensyn til oversættelse. De har således foretaget en ny vurdering af den praksis, der følges med hensyn til offentliggørelse af domme og kendelser (selektiv offentliggørelse). I tråd hermed er længden af de dokumenter, der oversættes, blevet reduceret, og oversættelsen af rapporten fra de mundtlige forhandlinger ved Domstolen er blevet afskaffet. Endvidere har Retten siden 2013 haft mulighed for at offentliggøre en dom i sin fulde længde kun på processproget og at offentliggøre dommen i uddrag på de andre sprog ved alene at gengive de præmisser i dommen, som Retten finder relevante at offentliggøre. I 2014 var arbejdsbyrden med hensyn til oversættelse således blevet reduceret med 40%.
- En anden foranstaltning, der blev vedtaget med henblik på udvidelsen i 2004, var indførslen af en ordning med oversættelse via såkaldte »pivot«-sprog ud over den direkte oversættelse fra originalsproget. For at kunne håndtere de mange sprogkombinationer, der var forbundet med forøgelsen af antallet af officielle sprog, blev det i de tilfælde, hvor det ikke var muligt at foretage en direkte oversættelse, besluttet at foretage oversættelsen via tysk, engelsk, spansk, italiensk og, siden 2019, polsk. Disse sprog kaldes »pivotsprog«, idet det er til et af disse fem sprog, at tekster, der er affattet på alle andre sprog (de såkaldte »sprog, der pivoteres«), oversættes på grundlag af på forhånd fastsatte kombinationer, før de oversættes til de ønskede sprog i overensstemmelse med det nedenfor anførte skema. Som følge af den særlige rolle, som fransk spiller

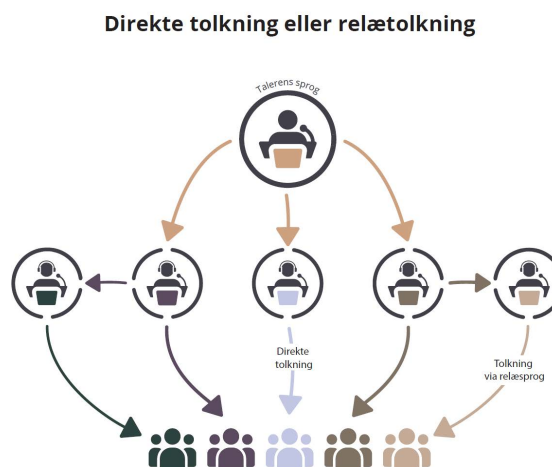
(dommernes dialogsprog under forhandlingerne), er de oversættelser, der foretages fra fransk til andre sprog, altid direkte oversættelser. Det fransksprogede juridiske oversættelseskontor oversætter fra samtlige officielle EU-sprog.

Oversættelse via pivotsprog

Hvad angår tolkene anvendes der for altid at sikre tolkning i forbindelse med selv de mindst udbredte sprogkombinationer i stigende grad tolketeknikker, der benævnes tolkning via »relæ«-sprog og tolkning via »retur«-sprog. I det første tilfælde sker tolkningen ikke direkte fra det sprog, som taleren benytter, men fra den tolkning, som udføres af en anden tolk. I det andet tilfælde sker der tolkning af talerens budskab ved en tolk, som har samme modersmål, og som er i stand til at tolke til et andet sprog.

Direkte tolkning eller tolkning via relæsprog

Bygningerne

Hvad angår bygningerne indebar udvidelsen i 2004, at der blev foretaget en udbygning og renovering af Justitspalæet, hvor Domstolen siden 1972 har haft til huse på Kirchbergplateauet (jf. bygningernes historik: https://curia.europa.eu/jcms/jcms/p1_3943801/da/).